REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
PODNEBNI SKLAD
Sofinancira Evropska unija
zavita

Projekt LIFE4ADAPT (1011477797 - LIFE23-IPC-SI-LIFE4ADAPT) je sofinanciran s sredstvi evropskega programa LIFE, sredstvi Podnebnega sklada in sredstvi partnerjev projekta.

PROGRAM USPOSABLJANJ O VKLJUČEVANJU PODNEBNIH SPREMEMB V POSTOPKE CPVO IN PVO

POVZETEK

Ljubljana, 17. 11. 2026

1. UVOD IN OZADJE

Podnebne spremembe v Sloveniji že povzročajo pogostejše vročinske valove, požare, poplave in dolgotrajne suše, ki vplivajo na kmetijstvo, gozdarstvo, biodiverziteto, vodne vire, zdravje ljudi in infrastrukturo. Država je v preteklosti že veliko vložila v zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov, področje prilagajanja pa je šele zdaj deležno ustrezne pozornosti – in to z jasnim ciljem: zaščititi ljudi, naravo in infrastrukturo. Projekt LIFE Prilagodimo se podnebnim spremembam (LIFE4ADAPT) se navezuje na Strateški okvir za prilagajanje podnebnim spremembam, sprejet leta 2016, in pomeni ključni korak k sistemski in dolgoročni odpornosti Slovenije. Z vključitvijo 14 partnerjev in 5 povezanih organizacij iz znanstvene, upravne, nevladne in lokalne sfere bo projekt do leta 2032 spodbujal sodelovanje, znanje in krepitev delovanja na vseh ravneh upravljanja.

V okviru projekta LIFE4ADAPT MOP (kot vodilni partner delovnega paketa) in podjetje ZaVita d.o.o. (kot strokovni partner) izvajata *Delovni sklop 3: »Izboljšanje medresorskega sodelovanja in vključevanju ciljev prilagajanja podnebnim spremembam (DS3)«*, katerega cilj je je okrepiti medresorsko usklajevanje in skladnost politik tako med sektorji kot na vseh ravneh upravljanja.

DS3 v okviru Aktivnosti 3.5: »Izboljšanju uporabe instrumentov celovite presoje vplivov na okolje (CPVO) in presoje vplivov na okolje (PVO) vključuje usposabljanje za zaposlene v javni upravi ter za strokovnjake za CPVO in PVO – vse s ciljem doseganja bolje usklajenih nacionalnih politik, večje skladnosti načrtov in ukrepov s strategijami in programi EU, okrepljenih kompetenc odločevalcev, večje učinkovitosti presoj vplivov na okolje in vključevanja njihovih rezultatov in ukrepov v končne dokumente politik, strategij, planov, načrtov in projektov.

Postopka CPVO in PVO imata v slovenskem sistemu različen namen, raven odločanja in metodološki pristop, zato tudi obravnava podnebnih sprememb v obeh postopkih ni enaka. V postopku CPVO se podnebni vidiki obravnavajo predvsem na strateški ravni, zlasti v povezavi z razvojnimi usmeritvami, alternativnimi rešitvami, prostorskimi strukturami in dolgoročnimi posledicami izvedbe planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih aktov. V postopkih PVO pa je poudarek praviloma na projektni ravni, kjer je presoja bolj konkretna in vezana na opredeljene tehnične rešitve, gradbena dela, obratovanje in življenjsko dobo projekta.

Dosedanje analize in izkušnje iz prakse kažejo več ponavljajočih se pomanjkljivosti. V postopkih CPVO so to zlasti preveč splošna obravnava podnebnih vidikov, pomanjkljiva presoja alternativnih rešitev, nejasna uporaba načela sorazmernosti ter prelaganje vsebinske presoje na nižje ravni odločanja. V postopkih PVO pa se težave pogosto kažejo v neenotni uporabi metod za ocenjevanje emisij toplogrednih plinov, nejasni obravnavi podnebne odpornosti projektov, nezadostni povezavi med ugotovitvami presoje in predlaganimi ukrepi ter omejeni preglednosti vhodnih podatkov in predpostavk.

Iz navedenega izhaja potreba po ciljno usmerjenem programu usposabljanj, ki bo ločeno, vendar povezano, obravnaval posebnosti postopkov CPVO in PVO ter udeležencem omogočil boljše razumevanje metodoloških pristopov, bolj suvereno uporabo obstoječih smernic in bolj kakovostno pripravo okoljskih poročil in poročil o vplivih na okolje.

Program usposabljanj je pripravljen z namenom konkretizacije *Strategije usposabljanj o vključevanju podnebnih sprememb v postopke CPVO in PVO (Strategija)* v okviru *projekta LIFE4ADAPT*. Strategija izhaja tudi iz zahtev *Grant Agreement (Task T3.5),* ki opredeljuje izboljšanje uporabe instrumentov CPVO in PVO z vključevanjem podnebne odpornosti in prilagajanja. Program usposabljanj je zato zasnovan tako, da v celoti sledi vsebinskim in izvedbenim zahtevam projekta LIFE4ADAPT.

Namen programa je podati procesne scenarije ter opredeliti metodologijo in vsebinski program izvedbe posameznih modulov za ključne deležnike, ki sodelujejo pri pripravi, presoji ali uporabi okoljskih presoj. Temeljni cilj, tako Strategije kot tega Programa usposabljanje, je prispevati k boljšemu razumevanju razlik med postopki CPVO in PVO pri obravnavi podnebnih sprememb ter okrepiti sposobnost pripravljavcev in izdelovalcev okoljskih presoj za ustrezno uporabo obstoječih metodoloških pristopov v praksi.

Specifični cilji Programa, povzeti po Strategiji, so predvsem:

- izboljšati razumevanje vloge podnebnih sprememb v postopkih CPVO in PVO,
- okrepiti sposobnost uporabe metodologij za ugotavljanje in vrednotenje vplivov na blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe,
- izboljšati kakovost presoje alternativnih rešitev in kumulativnih vplivov,
- prispevati k bolj jasnim, preverljivim in uporabnim okoljskim poročilom ter poročilom o vplivih na okolje,
- spodbuditi bolj enotno in strokovno utemeljeno prakso med različnimi deležniki.

Strategija je opredelila naslednje ključne deležnike, ki sodelujejo v postopkih CPVO in PVO:

- Izdelovalci okoljskih poročil in poročil o vplivih na okolje
- Pripravljavci planov, programov, politik in prostorskih aktov
- Projektanti in pripravljavci tehničnih rešitev
- Predstavniki pristojnih organov in mnenje-dajalci
- Področni strokovnjaki in drugi deležniki vključeni v presoje

2. VSEBINSKA ZASNOVA, NAČIN IZVEDBE IN TERMINSKI NAČRT USPOSABLJANJ

Izvedbeno in vsebinsko je program usposabljanj je zasnovan kot proces, ki temelji na štirih temeljnih vsebinskih sklopih (modulih) za krepitev kakovosti vključevanja podnebnih sprememb v postopke CPVO in PVO, katerih izvedba si sledi zaporedno:

- Modul 1: Sodobni podatki o podnebnih spremembah in interpretacijo podnebnih scenarijev in podatkov o podnebnih spremenljivkah,
- Modul 2: Vključevanje podnebnih sprememb v postopke CPVO in PVO,
- Modul 3: Izboljšanje kakovosti okoljskih poročil in poročil o vplivih na okolje na področju podnebnih sprememb,
- Modul 4: Prilagajanje na podnebne spremembe v ključnih sektorskih politikah.

Vsebinsko je vsak modul podrobneje obravnavan in pojasnjen v poglavju 3, na tem mestu pa velja poudariti naslednje posebnosti povezane z izvedbo celotnega programa usposabljanj:

1) Usposabljanja bodo sestavljena iz treh ključnih vsebinskih komponent:
   - Teoretičnega dela – namenjenega poenotenju razumevanja procesov CPVO/PVO, prenosu znanja in izkušenj, spoznavanju novih in/ali izboljšanih metod in orodij, naslavljanju ključnih odprtih vprašanj, ipd.
   - Praktičnega dela – namenjenega predstavitvi relevantnih primerov dobre in/ali slabe prakse (iz Slovenije in/ali tujine), obravnavi praktičnih primerov in/ali vaj, delu v skupinah na razreševanju konkretnih izzivov, ipd.
   - Moderirane diskusije – namenjene zbiranju vtisov in povratnih informacij udeležencev usposabljanj, izmenjavi mnenj in izkušenj podprti s konkretnimi primeri iz prakse, soočenju različnih pogledov in/ali mnenj o ključnih odprtih vprašanjih, ipd.

2) Usposabljanja bodo izvedena v obliki strokovnih predstavitev, analize primerov in praktičnih delavnic. Izvajalec bo za vsako usposabljanje posebej določil najbolj ustrezno razmerje med zgoraj navedenimi tremi komponentami ter metode, orodja in/ali primere, ki jih bo pri tem uporabil. Ob tem bo poskrbel, da bosta vsebinsko CPVO in PVO obravnavana enakomerno in smiselno povezano. Vsi uporabljeni primeri bodo uporabljeni kot primerjalni okvir za ponazoritev metodoloških pristopov, za razumevanje razlik med strateško in projektno ravnjo presoje ter za razpravo o elementih okoljskih presoj, ki so prenosljivi v slovenski sistem. Tak pristop namreč omogoča, da se metodološka izhodišča ne bodo obravnavala le na konceptualni ravni, temveč se bodo preverila tudi na konkretnih primerih iz prakse.

3) Usposabljanja bodo oblikovana in izvedena v fizični obliki 1- ali 2-dnevnih delavnic za praviloma 20-30 udeleženci (izjemoma do 50 udeleženci, če se za to pojavi utemeljena potreba), saj le tak pristop omogoča poglobljeno obravnavo zahtevnih strokovnih vsebin in omogoča dovolj časa za kakovostno razpravo med udeleženci ter iskanje konsenza okrog ključnih odprtih vprašanj.

4) Program bo izveden v obliki strokovnih posvetov – v spoštljivem, proaktivnem in konstruktivnem delovnem vzdušju. Temeljil bo na participativnem pristopu (aktivna udeležba, lastni primeri dobrih in slabih praks, skupinsko naslavljanje izzivov in iskanje rešitev, …) in bo spodbujal interdisciplinarno obravnavo vseh tem in izzivov.

5) Udeleženci in institucija, ki jih le-ti zastopajo, bodo pozvane, da se celotne serije usposabljanj udeležujejo iste osebe, saj bodo le na ta način pridobili vsa potrebna znanja za kakovostno delo v prihodnosti. Razumemo, da je stalno prisotnost istih oseb včasih težko zagotoviti, a gre za proces usposabljanja, ki ima svoje specifike in zahteve.

6) Gradiva (predstavitve, posnetki, orodja) bodo trajno dostopna preko Podnebnega izobraževalnega portala in Podnebnega portala, s čimer se zagotavlja trajnost rezultatov in skladnost z načeli zelenega upravljanja projekta.

Predvidena časovnica usposabljanj

3. SCENARIJI IN VSEBINSKI PROGRAM IZVEDBE

LIFE4ADAPT | Sofinancira Evropska unija | REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR | zavita

MODUL 1: Sodobni podatki o podnebnih spremembah in interpretacija podnebnih modelov

- NAMEN: Zagotoviti skupno, znanstveno utemeljeno in terminološko poenoteno izhodišče za vse udeležence usposabljanja
- CILJ: Poenotiti razumevanje podnebnih sprememb kot kontekstnega okvira za presojo vplivov na blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe
- KLJUČNI DELEŽNIKI: **Vse ciljne skupine**
- ČASOVNI OKVIR IZVEDBE: **februar-marec 2027**
- OBLIKA IZVEDBE: 1-dnevno usposabljanje za 20-30 udeležencev z dvema ponovitvama na dveh različnih lokacijah (V in Z kohezijska regija)

V okviru modula se udeležencem predstavi sodobno razumevanje podnebnih sprememb, kot izhaja iz zadnjih poročil Medvladnega panela za podnebne spremembe. Poseben poudarek je namenjen razliki med vremenom in podnebjem, kratkoročnimi ekstremnimi dogodki in dolgoročnimi trendi ter naravno variabilnostjo in vplivi človekovih dejavnosti. Modul pojasni osnovne fizikalne mehanizme podnebnih sprememb, vključno z učinkom tople grede in vlogo toplogrednih plinov, vendar na način, ki je neposredno relevanten za okoljske presoje.

Pomemben del modula je namenjen razumevanju posledic podnebnih sprememb, zlasti tistih, ki so relevantne za prostorsko načrtovanje, umeščanje posegov v prostor in ugotavljanju ter vrednotenju vplivov na blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe. Obravnavajo se spremembe temperaturnih in

MODUL 1

Podnebni podatki in modeli v okoljskih presojah

Podnebje in vzroki sprememb
- Sodobna spoznanja Medvladnega panela (IPCC)
- Vreme in podnebje, ekstremi in dolgoročni trendi
- Naravna variabilnost in vpliv človekovih dejavnosti
- Učinek tople grede in vloga toplogrednih plinov

Posledice podnebnih sprememb
- Temperature, padavine in dvig morske gladine
- Pogostejši in intenzivnejši vročinski valovi, suše in poplave
- Vplivi na ekosisteme, zdravje, infrastrukturo in rabo prostora
- Razlike med območji in obdobji

Scenariji in projekcije
- Emisijski scenariji in razlaga projekcij
- Negotovosti, omejitve in pogoste napačne rabe
- Sorazmerna uporaba projekcij v CPVO in PVO

Atlas podnebnih projekcij ARSO

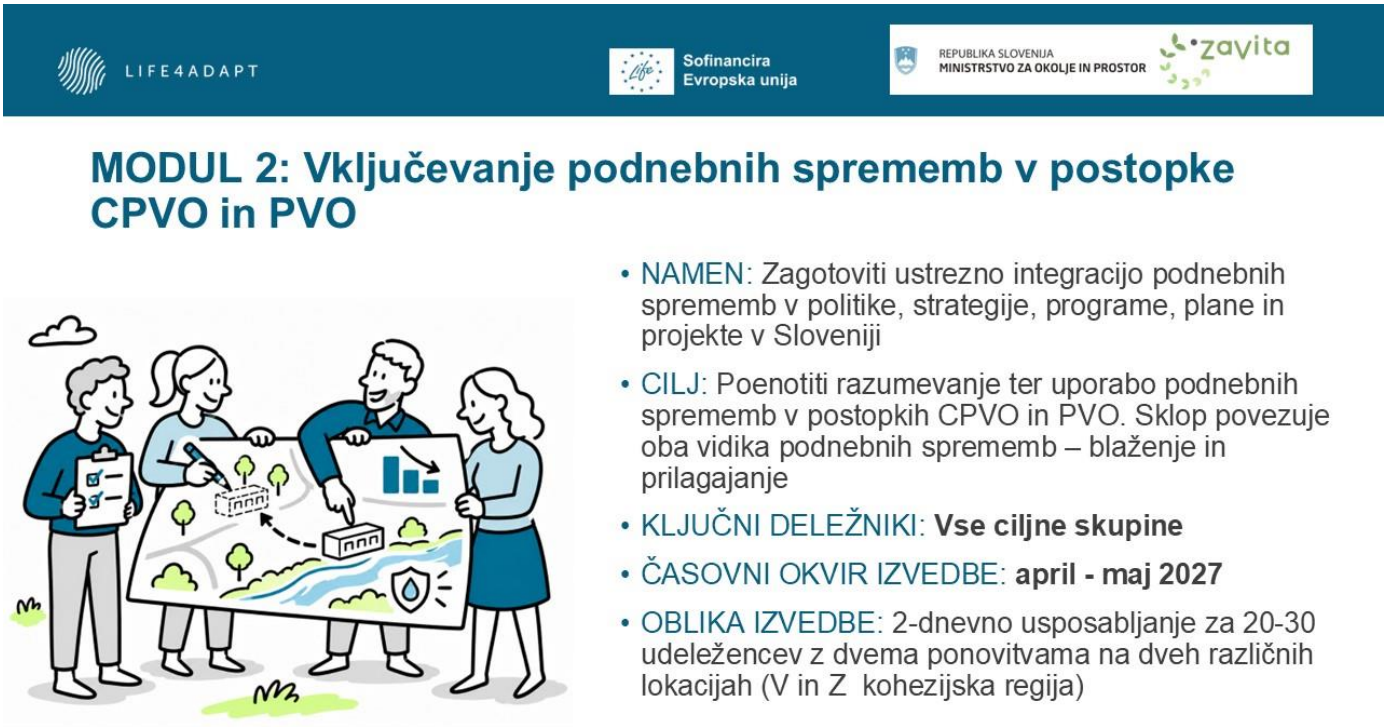
Podnebne politike in presoje
- Mednarodni, evropski in nacionalni okvir
- Politike in strateški dokumenti, pomembni za presoje
- Presoja posledic razvojnih odločitev glede na sprejete podnebne cilje in zaveze

Uporaba pri prostorskem načrtovanju in umeščanju posegov
Vrednotenje vplivov na blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje.

padavinskih režimov, pogostejši in intenzivnejši ekstremni dogodki (vročinski valovi, suše, poplave), dvig morske gladine ter posledice za ekosisteme, zdravje ljudi, infrastrukturo in rabo prostora. Posebna pozornost je namenjena razumevanju regionalnih razlik in dejstvu, da vplivi podnebnih sprememb niso prostorsko in časovno enakomerno porazdeljeni.

Modul udeležence seznani tudi s podnebnimi scenariji in projekcijami ter z vprašanjem negotovosti. Pojasnjeno bo, kaj pomenijo različni emisijski scenariji, kako jih pravilno interpretirati in predvsem, kako se jim v postopkih CPVO in PVO smiselno in sorazmerno približati. V tem okviru se predstavi Atlas podnebnih projekcij ARSO kot osrednji nacionalni vir podatkov ter opozori na omejitve in pogoste napačne rabe projekcij v okoljskih presojah.

Pomemben del modula je namenjen umeščanju znanstvenih spoznanj v institucionalni in strateški okvir. Udeleženci se seznanijo z osnovnimi mednarodnimi, evropskimi in nacionalnimi podnebnimi politikami in dokumenti, kolikor so ti relevantni za okoljsko presojo. Poudarjeno je, da postopka CPVO in PVO nista orodji za oblikovanje podnebne politike, temveč mehanizma za presojo posledic razvojnih odločitev v kontekstu že sprejetih ciljev in zavez.

V modulu se presoja vplivov na blaženje podnebnih sprememb obravnava kot presoja prispevka razvojnih odločitev k dolgoročnim emisijskim trendom. Najprej se ugotavlja, ali ima plan oziroma projekt potencialno pomemben vpliv na blaženje podnebnih sprememb, pri čemer se uporablja pragove navedene v smernicah. Ta korak je ključen za odločitev o globini presoje. Namen uporabe pragov in metodoloških korakov je omogočiti diferenciacijo med projekti glede na njihov dejanski vpliv, pri čemer se poglobljene analize izvajajo predvsem tam, kjer bistveno prispevajo k boljši kakovosti odločanja.

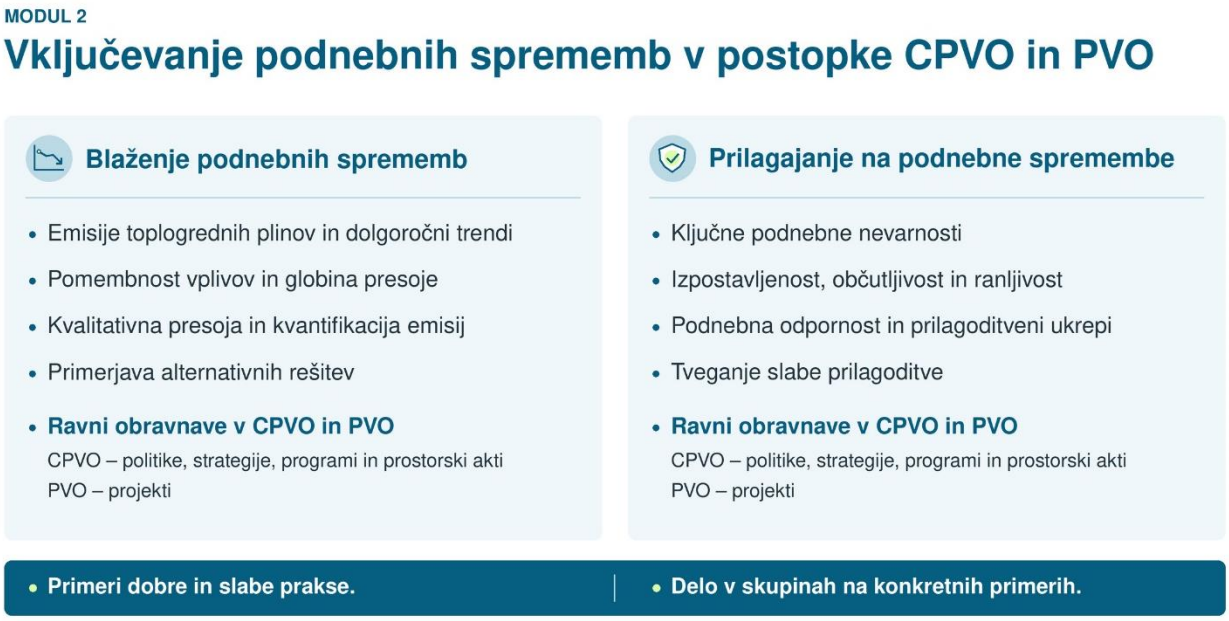
Če deli plana ali projekta nimajo potencialno pomembnega vpliva na blaženje, se presoja vplivov na blaženje podnebnih sprememb izvede na kvalitativni ravni, s poudarkom na razumevanju smeri vplivov in strukturnih učinkov. Če pa je projekt uvrščen med projekte s potencialno pomembnim vplivom, metodologija zahteva tudi kvantitativno oceno emisij toplogrednih plinov, praviloma v obliki ocene letnih in/ali življenjskih emisij ter primerjave alternativnih rešitev.

Modul jasno razmeji uporabo metodologije po ravneh presoje. V postopkih CPVO za državne politike, strategije in programe se vplive na blaženje podnebnih sprememb praviloma presoja predvsem na strateški ravni, kot ocena smeri vplivov, skladnosti z dolgoročnimi podnebnimi cilji ter tveganja zaklepanja v emisijsko intenzivne razvojne vzorce. Kvantifikacija je na tej ravni lahko le okvirna ali z uporabo scenarijev, namenjena predvsem primerjavi razvojnih usmeritev in alternativnih rešitev. Kvantifikacija emisij toplogrednih plinov se tako uporablja ciljno in sorazmerno, predvsem pri projektih z relevantnim vplivom ali kadar omogoča primerjavo alternativ, sicer pa se uporablja poenostavljena ali kvalitativna presoja.

V postopkih CPVO za prostorske akte je pristop bolj prostorsko konkreten – presoja se vpliv predvidenih prostorskih struktur in sprememb namenske rabe prostora na prihodnje emisije, zlasti preko sprememb prometnih tokov, energetskih posledic poselitvenega vzorca ter sprememb rabe tal in vplivov na ponore ogljika. Tudi tu je kvantifikacija lahko smiselna, vendar praviloma kot sorazmerna, primerjalna in delna ocena ključnih emisijskih posledic akta, ne kot popoln projektni obračun vseh emisijskih virov.

Pri podrobnejših prostorskih aktih je lahko kvantifikacija natančnejša, saj so razvojne rešitve praviloma bolj opredeljene, vendar je še vedno vezana na raven načrtovalske podrobnosti dokumenta.

V postopkih PVO pa se metodologija uporablja na projektni ravni, zato je kvantifikacija emisij praviloma bolj neposredna in podrobna, pogosto z uporabo emisijskih faktorjev glede na tip projekta, predvidene tehnologije, gradbena dela in obratovanje.

Modul na področju presoje vplivov na prilagajanje na podnebne spremembe sledi zaporedju metodoloških korakov. Najprej se presoja relevantnost prilagajanja na podnebne spremembe glede na vrsto dokumenta (politika, program, strategija, načrt, prostorski akt) ali projekta, lokacijo in časovni horizont. Sledi identifikacija ključnih podnebnih nevarnosti, pri čemer se poudari selektivnost in sorazmernost – obravnavajo se le tiste nevarnosti, ki so glede na predmet presoje dejansko pomembne.

V nadaljevanju se obravnava presoja izpostavljenosti, občutljivosti in ranljivosti dokumenta (politika, program, strategija, načrt, prostorski akt) ali projekta, s poudarkom na tem, da ranljivost ni le naravna danost, temveč rezultat prostorskih, infrastrukturnih in družbenih odločitev. Posebej se izpostavi tudi tveganje slabe prilagoditve, torej situacij, ko dokument ali projekt dolgoročno povečuje ranljivost ali omejuje prihodnje možnosti prilagajanja na podnebne spremembe. Na tej podlagi se presoja podnebna odpornost, torej ali predlagane usmeritve ali rešitve povečujejo ali zmanjšujejo sposobnost sistema, da se prilagodi prihodnjim spremembam, ter ali ohranjajo oziroma krepijo prilagoditveno sposobnost prostora.

Obravnava tveganja slabe prilagoditve je namenjena izboljšanju kakovosti načrtovanja in pravočasni optimizaciji rešitev, ne pa omejevanju razvojnih projektov.

Modul jasno razlikuje uporabo metodologije za ugotavljanje in vrednotenje vplivov na strateški in projektni ravni. V postopkih CPVO se presoja vplivov na prilagajanje na podnebne spremembe praviloma presoja kvalitativno in usmeritveno, s poudarkom na preprečevanju dolgoročnega povečevanja ranljivosti, preverjanju robustnosti razvojnih usmeritev glede na prihodnje podnebne razmere ter oblikovanju usmeritev in pogojev za bolj podnebno odporno načrtovanje. V postopkih PVO pa se, zlasti pri projektih z dolgo življenjsko dobo ali kritični infrastrukturi, lahko vključijo tudi bolj podrobne in delno kvantitativne ocene tveganj ter presoja ustreznosti konkretnih prilagoditvenih ukrepov.

LIFE4ADAPT Sofinancira Evropska unija REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR zavita

MODUL 3: Izboljšanje kakovosti okoljskih poročil in poročil o vplivih na okolje na področju podnebnih sprememb

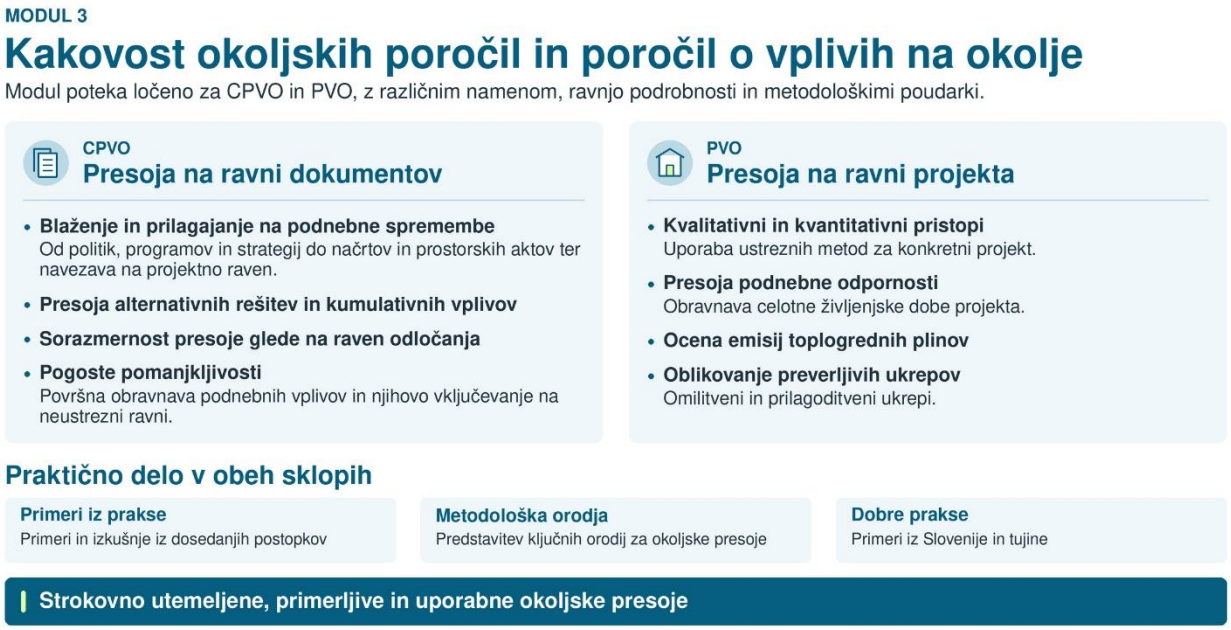
- NAMEN: Zagotoviti večjo usklajenost stroke pri vključevanju podnebnih sprememb v postopke CPVO in PVO.
- CILJ: Izboljšati kakovost OP in PVO z vidika metodološke ustreznosti, jasnosti obrazložitev ter boljše povezave med ugotovitvami presoje, predlaganimi ukrepi in njihovo integracijo v strategije, programe, plane in projekte.
- KLJUČNI DELEŽNIKI: **Izdelovalci CPVO/PVO in nosilci urejanja prostora**
- ČASOVNI OKVIR IZVEDBE: **maj - oktober 2027**
- OBLIKA IZVEDBE: Serija 3 zaporednih 1-dnevnih usposabljanj za 30-40 udeležencev na eni sami lokaciji brez ponovitev

Modul naslavlja eno ključnih pomanjkljivosti prepoznanih iz prakse – preslabo integracijo podnebnih sprememb in njihovih posledic v same strateških dokumente in posledična neusklajenost pri njihovem vključevanju preko procesov CPVO in PVO.

Modul se izvaja ločeno za CPVO in PVO – namen, raven podrobnosti in metodološki poudarki se med obema postopkoma bistveno razlikujejo. V delu modula za postopek CPVO je poudarek na uporabi metodologij ugotavljanja in vrednotenja vplivov na blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe na različnih ravneh okoljske presoje, od dokumentov (politika,

program, strategija, načrt, prostorski akt) do projektov. Obravnavajo se presoja alternativnih rešitev, kumulativni vplivi, sorazmernost presoje ter najpogostejše pomanjkljivosti v praksi, zlasti preveč površna obravnava podnebnih sprememb in neustrezna raven njihove vključitve.

V delu modula za postopek PVO je poudarek na pravilni uporabi kvalitativnih in kvantitativnih pristopov na projektni ravni, presoji podnebne odpornosti v celotni življenjski dobi projekta, oceni emisij toplogrednih plinov ter oblikovanju preverljivih omilitvenih in prilagoditvenih ukrepov.

Sklop temelji na praktičnem delu s primeri, izkušnjah iz dosedanjih postopkov ter predstavitvi ključnih metodoloških orodij ter primerov dobrih domačih in tujih praks, s ciljem prispevati k bolj strokovno utemeljenim, primerljivim in uporabnim okoljskim presojam.

Modul naslavlja eno ključnih pomanjkljivosti prepoznanih iz prakse – preslabo integracijo podnebnih sprememb in njihovih posledic v same strateških dokumente in posledična neusklajenost pri njihovem vključevanju preko procesov CPVO.

V okviru modula se obravnava uporaba metodologije ugotavljanja in vrednotenja vplivov na prilagajanje na podnebne spremembe v posameznih sektorjih, kot so prostorsko načrtovanje, upravljanje z vodami (vključno s poplavami), kmetijstvo, energetika, infrastruktura, zdravje ljudi in ohranjanje narave. Poudarek je na tem, kako prilagoditi metodološki okvir posebnostim posameznega sektorja ter kako v postopku

CPVO presojati, ali sektorske usmeritve zmanjšujejo ali povečujejo dolgoročno ranljivost slabijo ali krepijo odpornost sistema ter slabšajo ali izboljšujejo prihodnje možnosti prilagajanja na podnebne spremembe.

Posebna pozornost je namenjena tudi obravnavi medsektorskih povezav, možnim konfliktom med cilji posameznih sektorjev ter tveganju slabšega prilagajanja na podnebne spremembe, kadar ukrepi v enem sektorju povečujejo ranljivost drugje ali dolgoročno zaklepajo prostor in sisteme v neodporne razvojne vzorce. Sklop vključuje tudi obravnavo časovnih horizontov (posledice glede na življenjsko dobo ukrepov in projektov), podnebnih scenarijev, negotovosti ter vprašanja, kako v okoljsko presojo vključiti ranljive skupine, kritične funkcije prostora in spremljanje učinkovitosti predlaganih omilitvenih in prilagoditvenih ukrepov.

4. ZA ZAKLJUČEK

Program usposabljanj je zasnovan tako, da se lahko nadaljuje tudi po zaključku projekta LIFE4ADAPT, kar pomeni, da strategija in program usposabljanj ne vzpostavljata le enkratnega nabora usposabljanj, temveč podlago za dolgoročnejši in ponovljiv sistem usposabljanja, ki se ga lahko po potrebi v prihodnje tudi nadgrajuje.

Ob tem poudarjamo, da se pravni okvir, smernice in praksa na področju vključevanja podnebnih sprememb v postopke CPVO in PVO s časom razvijajo. Zato je še toliko bolj pomembno, da se vsebine usposabljanj po potrebi posodabljajo. Ta program usposabljanj zato ne predstavlja dokončnega in nespremenljivega okvira, temveč podlago za postopno nadgrajevanje programa usposabljanj glede na razvoj zakonodaje, strokovnih smernic, rezultatov projekta LIFE4ADAPT in izkušenj iz prakse.